

אוצר החסידות

פורים

שאלות ותשובות לתלמידים

בעניני חג הפורים

במשנת רבינו הק'

רבי נחמן מברסלב

ותלמידיו זי"ע

נערך ע"י

יהודה צבי שפירא

1) מה נהגו אנ"ש לצעק שלושים יום לפני פורים ?
ת. "הצילני מקלפת המן עמלק".

2) אמר לפחות שלושה דברים שרומזים על "המן עמלק" שרוצים להתגבר על איש יהודי ?

ת. א. רוצים להפיל אותם מהאמונה. ב. שלא נהיה צדיקים וקדושים. ג. להפיל לגאווה גדולה כמו המן. ועל-זה אנו מתפללים שנגובה להנצל מהמן ועמלק.

3) איזה מזמור בתהלים נוהגים לומר ב"תענית אסתר" ? ולמה ?
ת. מזמור כ"ב שבתהלים, "על אילת השחר" שמרמז שם מה שאסתר הפלכה התפללה: "קלי למה עזבתני".

4) בשרפי נתן צעק בערב פורים "הצילני מקלפת המן עמלק", איך היה נראה לו המן ועמלק ?
ת. שהמן עמלק רוצה להכותו כמוט ברזל.

5) מה לומדים מהפסוק הנאמר בעמלק: "ויזנב בך כל הנחשלים אחריך" – שעל מה רצה עמלק להתגבר ביותר ?
ת. להכניס יאוש, רפיון וחלשה בבני ישראל.

6) למה פרשת "פרה" היא הכנה לפסח ?
ת. כי קריאתה היא זכר לפרה אדמה – שמטהרת מטמאת מת, שיוכלו להיות טהורים ולעשות את הפסח.

7) איך מרמז בפרשת פרה – ענין פורים ?

ת. פָּרָה הוּא גַם מְלֻשׁוֹן: "פּוֹר" – הַגּוֹרֵל שֶׁל פּוֹרִים. וְכִמוּ שֶׁ"פָּרֶשֶׁת פָּרָה" הִיא הַכְּנָה לְ"פֶסַח", כִּד "פּוֹרִים" הוּא דֶרֶךְ וְהַכְּנָה לְ"פֶסַח".

8) הַשָּׁלֵם: פֶּשֶׁרֵינוּ סִימָ לִזְמַר הַתּוֹרָה שֶׁל פָּרָה וּפּוֹרִים (לִיקוּטֵי מוֹהַר"ן תּוֹרָה ע"ד חֵלֶק ב') אָמַר: "בְּתַחֲלֹתָ הָיוּ כָּל הַתַּחֲלֹת... " "וְעַל כֵּן כָּל הַמְצֻוֹת חִבּ... ?"

ת. "מִפֶּסַח" – "זָכַר לִיצִיאַת מִצְרַיִם".

9) הַשָּׁלֵם: "וְעַבְשׂוּ..."

ת. "וְלֹא סִימָ".

10) מַה אָמַר רַבִּי נֵתָן שֶׁעַל מַה הָיָה פּוֹנֵת רַבֵּנוּ בְּתַבַּת: "וְעַבְשׂוּ..."

ת. שֶׁכַּעַת כָּל הַתַּחֲלֹת מִפּוֹרִים. (וְיִשְׁנֶן עוֹד רְמֻזִים וְכוּנוֹת)

11) בְּאֵיזָה אַפֵּן אָמַר רַבֵּנוּ אֵת הַ"וְעַבְשׂוּ" ?

ת. רַבִּי נֵתָן בּוֹתֵב: בְּתַנּוּעוֹת שֶׁל "נִגּוּן וְנִעִימָה", וְ"בְרַמְיֹזוֹת עֵינָיו וְיָדָיו הַקְּדוּשׁוֹת", וּמִשָּׁד תַּבָּח זֶה שֶׁל: "וְעַבְשׂוּ" – "אוֹן הַיְגִט" ?

12) אֵיזָה תַּפְּלוֹת טוֹב לִזְמַר בְּהַכְּנָה לְפּוֹרִים ?

ת. תַּפְּלוֹת מִסְפָּר: "לִקוּטֵי תַּפְּלוֹת" שֶׁל רַבִּי נֵתָן.

13) עַל יָדֵי מַה מְמַתִּיקִים (מִבְּטָלִים) אֵת "הַדִּינָם" ?

ת. עַל-יָדֵי "רַקוּדִים וְהַמְחָאֵת כַּף אֶל כַּף".

14) איזה ספור היה פשר בנו אמר תורה זו של: "המתקת הדינים" ? (ליקוטי מוהר"ן תורה י)

ת. שרצו לעשות גזרה לקחת ילדי ישראל לצבא הרוסי, ליותר מעשרים שנה.

15) איך קשר רבנו את ענין ה"רקודים והמחאת כף" – ל"פורים" ?

ת. שאמר: הנה מגיע פורים, ועם ישראל ירקדו ומחאו כף ויבטלו את הגזרה.

16) ומה זה אומר לנו למעשה – תורה זו בלקוטי מוהר"ן: של "המתקת הדינים ע"י רקודים והמחאת כף" ?

ת. שיש לנו להרבות ברקודים והמחאת כף, ובעקר בימי הפורים הקדושים.

17) מה רמוז בתבות "מגלת אסתר" ?

ת. שתמגלה מגלה את כל התסתרות, שאפשר לראות השגחת ה' ונסיו, ומגלה לנו את השגחת השם יתברך עלינו.

18) איך לומדים מהנחם של פורים שהשם יתברך נמצא בכל מקום גם מה שנדמה לנו בטבע ?

ת. כי כל הנחם היה ספור של כמות שנים, וזה נראה כמו ספור פשוט, ולבסוף ראו את כל הנסים, שבכל הדברים גם בטבע יש השגחת ה'.

19) איך לומדים את הענין של תפלה לה' מהמגלה ?

ת. שכתוב אצל מרדכי הצדיק: "ויזעק זעקה גדלה ומרה".

20) מה התבונה אנ"ש בפשרו בשיר שושנת יעקב: "ולא יבלמו לנצח" ? (ב' דברים)

ת. א. שאלו שהתקרבו לרבנו ל"נצח" לא יכלמו ויתבישו לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. ב. שיצריכים להזהר שלא יבזה ח"ו שם רבנו על ידינו, אלא לקדש שם רבנו.

21) מה הגימטריה של: "נצח" ?

ת. בשמו של רבנו: "נחמן". (148)

22) מה עשה רבי הערץ אביו של החסיד רבי אברהם שטרנחארץ בפורים בעיר ברסלב ?

ת. עלה על עץ גבוה; וצעק "להודיע... להודיע... שיש: נחל נזבע מקור ח'כמה, שזה רבנו הקדוש.

23) למה אמר רבי נתן שקשה לו יותר העבודה של "פורים" מ"יום הכפורים" ?

ת. פי ביום הכפורים, נמצאים כל היום בבית הכנסת ומתפללים, אבל בפורים עושים את העבודות הקדושות גם באכילה ושתיה ובשתית היין וכדומה, ושם צריכים להתנהג ביראה, ולהכניס שם עבודת השם.

24) מה נהגו רבים מאנ"ש חסידי ברסלב לעשות בפורים ב"חצות הלילה" ?

ת. ל"התבודד" ולבקש להתחנן מאת ה' – ב"עת רצון" גדול זה, והרבה זוכים לנסע ל"שדה".

25) איך היה נראה שתית היין אצל אנ"ש חסידי ברסלב ?

ת. שמחו ורקדו, ודברו הרבה דבורי אמונה, ודבורים מרבנו הקדוש.

26) על מה דבר הרבה רבי שמואל שפירא בעת ששתה יין בפורים ?

ת. על גְּדֵלַת רַבְּנֵי הַקַּיָּהוּ, וְעַל פְּסוּפֵי הַגְּדוֹלִים לְנִסְעַ לְצִיּוֹן רַבְּנֵי בְּאוּמָן. (שָׁאוּן חֵיָה סְגוּר).

27) לְאַיִזָּה יוֹם הַזְּמַן יוֹם הַפּוֹרִים הַקְּדוֹשׁ ? וְאַיִךְ זֶה מְרַמֵּז בְּתַבַּת "פּוֹרִים" ?
ת. לְיוֹם הַכַּפּוֹרִים. "פּוֹרִים" – 'כַּפּוֹרִים'. (תַּקּוּנֵי זְהַר).

28) מַה הַפְּנִיָּה שֶׁל "כָּל הַפּוֹשֵׁט יָד נוֹתֵנִים לוֹ", חוּץ מִמְצוֹת: "מִתְּנוֹת לְאַבְיוֹנִים" ?
ת. לְפֹשֵׁט יָד בְּתַפְּלָה, בְּבִקְשָׁה וּתְפִלָּה מֵאֵת ה', כִּי יוֹם זֶה הוּא עֵת רְצוֹן גְּדוֹל וּמְסוּגָל לְהִתְקַבֵּל תְּפִלָּתוֹ.

29) מַה חֵיָה מְסַפֵּר רַבִּי לְוִי יִצְחָק בְּנֵדָר עַל קְרִיאַת הַמְּגִלָּה בְּאוּמָן ?
ת. שֶׁאֵנִי שָׂאֵן הָיוּ בּוֹכִים מְרַב הַהֲתַעֲוָרוֹת וְהַתְּלַהּבוֹת שֶׁשָּׂרַר בְּזִמָּן קְרִיאַתוֹ.

30) אֵיזָה דְּבָר בַּעֲבוּרַת ה' נֹכַח לְלַמֵּד מִהַפְּסוּק: "וְנִחַפְּךָ הוּא" ?
ת. שֶׁבִימֵי הַפּוֹרִים הַקְּדוֹשִׁים אֶפְשָׁר לְהִתְחַפֵּךְ לְגַמְרֵי, וּלְהִתְחִיל הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה.

31) אֵיךְ לִזְמַדִּים מְפּוֹרִים עַל גְּדֵל מַעֲלַת "אַהֲבַת חֲבֵרִים" ? (3 דְּבָרִים)
ת. מְצוֹת "מִשְׁלוּחַ מְנוֹת" ו"מִתְּנוֹת לְאַבְיוֹנִים". וְכֵן שְׂמִצּוֹה לְקַרֵּא אֶת הַמְּגִלָּה "בְּרַב עִם".

32) מַה לְמַדוֹ אֵנִי שֶׁחֲסִידֵי בְּרַסְלָב מִהַסְּפּוֹר שֶׁנִּחְמָן בֶּן חֵיָה – בַּת רַבְּנֵי (נֶכֶד רַבְּנֵי). שָׁחָה בְּפּוֹרִים בְּבֵיתוֹ שֶׁל הָעֶשִׂיר ר' מְרַדְכֵי רוֹטְנֵזְוִיט ?

ת. שְׁבִפוּרִים שׁוֹהָה אֹרֹז שֶׁל רַבֵּנוּ רַבִּי נַחֲמָן אֲצֵל מְרֻדְכֵי חֲצַדִיק, וּבְ"פֶסַח"
אֹרֹז שֶׁל הַרְבֵּי נִמְצָא "בְּפֶסַח" – וְכֵן הוּא בְּכָל חֹג וְחֹג – מֵאִיר אֹרֹז שֶׁל רַבֵּנוּ
בְּחֹג זֶה.

33) "פּוּרִים" זֶה מִלְשׁוֹן "פְּרוּרִים" – מָה פּוֹתֵב עַל כֶּה רַבִּי נָתַן ?

ת. שֶׁהַעֲגִין שֶׁל עֲבוּדַת ה' זֶה לְשִׁמּוֹחַ גַּם בְּפְרוּרִים הַקְּטַנִּים שֶׁלָּנוּ, בְּכָל
הַ"נְקֻדוֹת הַטּוֹבוֹת".

34) מָה לֹאמְרִים חַז"ל מִחֶפְסוּק: "קִיָּמוּ וְקִבְלוּ", וּמָה זֶה אֹמֵר לָנוּ לְמַעֲשֵׂה ?

ת. שֶׁקִּבְלוּ אֶת הַתּוֹרָה מֵאַהֲבָה בְּפּוּרִים. שֶׁאֵנוּ יְכוּלִים כָּעֵת בִּימֵי הַפּוּרִים
לְזַכּוֹת לְקַבֵּל מִחֻדָּשׁ אֶת הַתּוֹרָה בְּשִׂמְחָה.

35) מָה מִלְמַדְת אֹתֵנוּ הַבְּרָכָה שֶׁאֵנוּ מְבָרְכִים בְּמִגְלָה: "שֶׁעָשָׂה נַסִּים
לְאַבוֹתֵינוּ בִּימֵים הָהֵם בְּזִמְנֵי הַזֶּה" ?

ת. שֶׁבְּכָל שָׁנָה בְּפּוּרִים – "בְּזִמְנֵי הַזֶּה", נִמְשָׁכִים הַנַּסִּים וְהָאוֹרוֹת הַנִּפְלְאִים כְּמוֹ
שֶׁהָיוּ בִּימֵי הַנֶּסֶם – "בִּימֵים הָהֵם".

36) אֵיזָה שְׁלוּשָׁה תְּנָאִים אָמַר רַבֵּנוּ שִׁישׁ לְהַזְהִיר בְּשִׂאמְרִים "בְּדִיחָה" ?

ת. א. שֶׁהָאִמֵּר לֹא יִתְכַּוֵּן לְעֲצָמוֹ. ב. שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לְפָגִיעַה בְּזוּלָתוֹ. ג. שֶׁלֹּא
יִהְיֶה נְבוּל פֶּה ח"ו.

37) אֵיזָה מִדָּה וּמִצְוָה שֶׁרַבֵּנוּ צִוָּה אֹתֵנוּ – נוֹכַח לְלַמֵּד מִימֵי הַפּוּרִים.

ת. לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה.

38) מָה פּוֹתֵב רַבִּי נָתַן שְׂמֵתִקְנִים – בְּסַעֲוֹדַת פּוּרִים ?

ת. על שנהנו מסעדתו של אחשוורוש – ואכלו מאכלים לא כשרים. והסעודה של פורים – היא זמן מאוד גדול וחשוב.

39) מה אומר רבי נתן על ענין "פרסומי נסא" שיש בפורים ?

ת. שמפרסמים שאין לנו כמי לפחד רק מהשי"ת לבד, כמו מרדכי הצדיק שלא פחד וה' היה בעזרו.

40) מה אפשר ללמד מהמשנה (במשניות מגלה): "הקורא את המגלה למפרע לא יצא" ?

ת. שאם חושבים שפעם היה פורים – רק "למפרע", וכעת, אין את כל הנסים והדברים הגדולים, לא יוצאים ידי חובה.

41) כמה נגונים יש בברסלב על "שושנת יעקב", ומה ההבדל ביניהם ?

ת. 2 נגונים, אחד "שמח ועליו", ואחד יותר ב"התעוררות".

42) מה הקדימו אנ"ש לנגון של: "ויבא עמלק..." ?

ת. ששרו: "ופה ופה" (און דא, און דא), והצביעו על המות, העינים, הלב, ועוד. ורמזו – שעמלק רוצה להשתלט על העינים, הפה, המות, הלב ועוד איברי האדם, שלא יעשו רצון השם חלילה.

43) מה לומדים מכך מה שאמרו חז"ל: ש"ימי הפורים לא בטלים לעולם".

ת. שאור הגדול של פורים מאיר לנו תמיד בכל הגלויות, ולנצח. תמיד נוכל להתחוק בקדושת ומעלת הפורים.

44) מה היה אומר הרב מטשעהרין זצ"ל (תלמידו של רבי נתן – ומגדולי חסידי ברסלב) בשעבר חג ?

ת. לא עבר החג, אלא זכינו וקבלנו את החג.

שירי פורים

משנכנס אדר מרבים בשמחה:

ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר:

ונחפוד הוא אשר ישלטו היהודים הפה בשנאיהם:

העילגני מקלפת הזמן עמלק וזכני לקדשת מרדכי ואסתר:

ותוסף אסתר ותדבר לפני המלך ותפל לפני רגליו ותתחנן לו, אלי
לפה עזבתני

ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות ועטרת זהב:

ויהי בימי אחשורוש הוא אחשורוש, המלך מהדו ועד כוש, שבע ועשרים
ומאה מדינה:

חביב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע:

ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו:

אם על המלך טוב תנתן לי נפשי בשאלתי, אם מצאתי חן בעיניך המלך
תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי:

שושנת יעקב צהלה ושמחה בראותם יחד תכלת מרדכי, תשועתם היית
לנצח ותקנותם בכל דור ודור, להזריע שכל קוץ לא יבשו. ולא יכלמו
לנצח כל החוסים בך:

יהודה צבי שפירא

נְבִיאֵרֵץ חַג הַפּוּרִים

ויהי בכלות ההמתנה של ימים רבים
בלים מפלים שונים בהכנה לימים קדושים.

הנה הם ימי הפורים קרבים ובאים
זמנים של רווח והצלחה ליהודים.

אור גדול ונישוא יסוד אבא נאצל ממרומים
בימי הפורים אשר לעולם אינם נבטלים.

ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים
בכל שנה - כבימים ההם מתעוררים.

את אשר גדלו המלך על כל השרים
לא רק סיפורי מעשיות של שנים.

דהא הקורא את המגילה למפרע - רק לימים קדומים
חובת המגילה אינו יוצא - דהשפעתם לכל העידנים.

פטוב בעיניכם כתבו על היהודים
נכתב ונחתם בכל שנה חדשים לבקרים.

קלי למה עזבתני, כבימי אסתר זעקים
גם בשרחוק מישועתי דברי שאגתי, לא מתייאשים.

לפני המלך - מלכו של עולם משתחוים
כל יהודי - באשר הוא, נאחו בכיפא מלכים.

קיימו וקבלו שושנת יעקב - תורת ה' באהבים
נעשה ונשמע - הדהד מחדש בדברי הימים.

פורים דרך והכנה לפסח ראש כל מועדים
וממנו התחלה חדשה - המבקשים והבמהים משיגים.

ויזעק זעקה גדולה - זאת מקיימים
עינינו ביום גדול זה נושאים לשמים.

תפילה וזעקה לפני רבון עולמים
מקליפת המן ועמלק להנצל לעולמים.

כל הפושט יד בתפילה ותחינה - בתום מקיימים
ובזאת - מקבלים שפע וברכה להיושע ממרומים.

המן עמלק, הסתרה שבתוך הסתרה אשר מתגברים
במגילת אסתר - תהסתר מתגלה, ולחסדים נהפכים.

נכנס יין וצאו הסודות שבלבבות כבושים
בשמחת רעים ובהארת פנים איש לרעהו באהבים.

שמחת פורים בהמחאת בף וריקודים
להמשיך ישועות ולהמתיק את הדינים.

וכשוד אלו הדברים, שמחה וישועה ליהודים
בשבת בלם מפארים, מחוללים ומזמרים.

ליהודים היתה אורה ושמחה מהארת ימי חג הפורים
ותוקף הגילוי והנפים - נמשיך לימים אשר למוכה באים.

